

OTÁČIVÝ ÚČINEK SÍLY

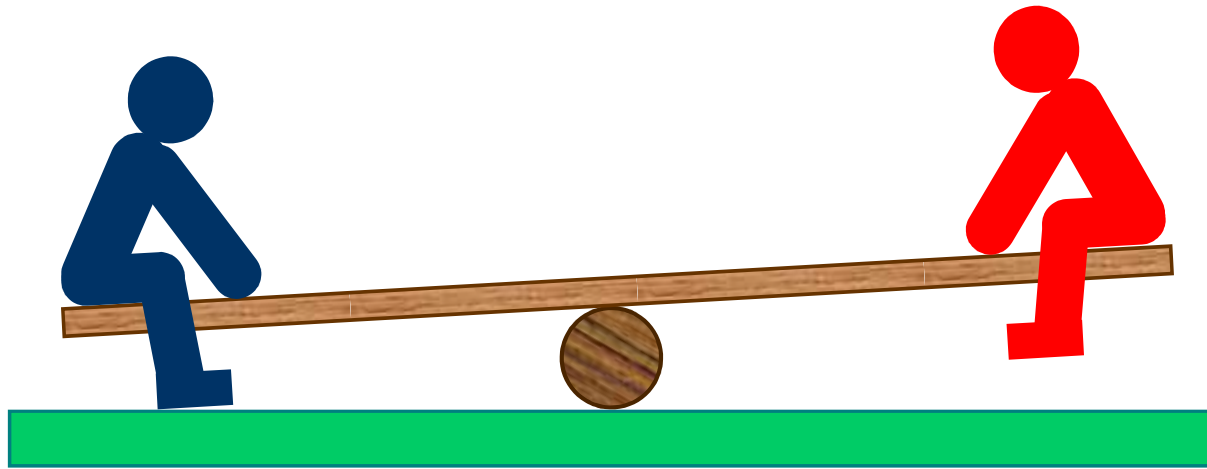
Autor: Mgr. Dana Kaprálová

Datum (období) tvorby: prosinec 2013

Ročník: sedmý

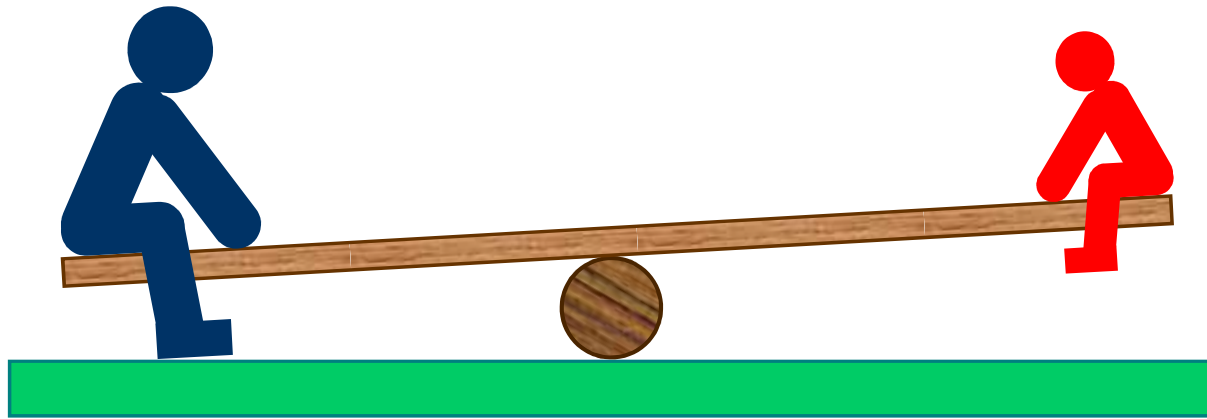
Vzdělávací oblast: Člověk a příroda / Fyzika

Deska podepřená uprostřed je jednoduchá houpačka.

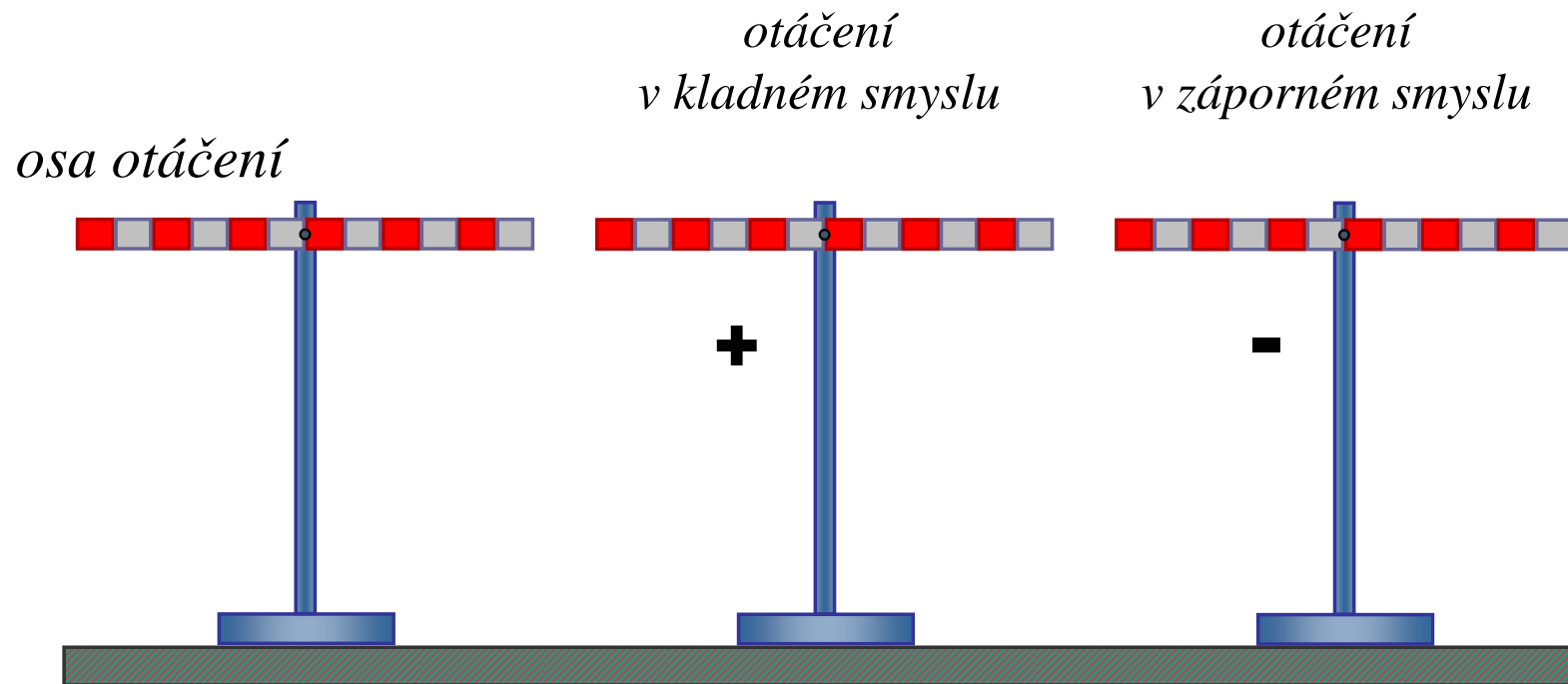
Houpají-li se dvě děti stejné hmotnosti, houpání jim nedělá problém.

Deska podepřená uprostřed je jednoduchá houpačka.

Jsou-li hmotnosti dětí dost odlišné, pak může nastat problém.

Tyč otáčivá kolem vodorovné osy se nazývá páka.

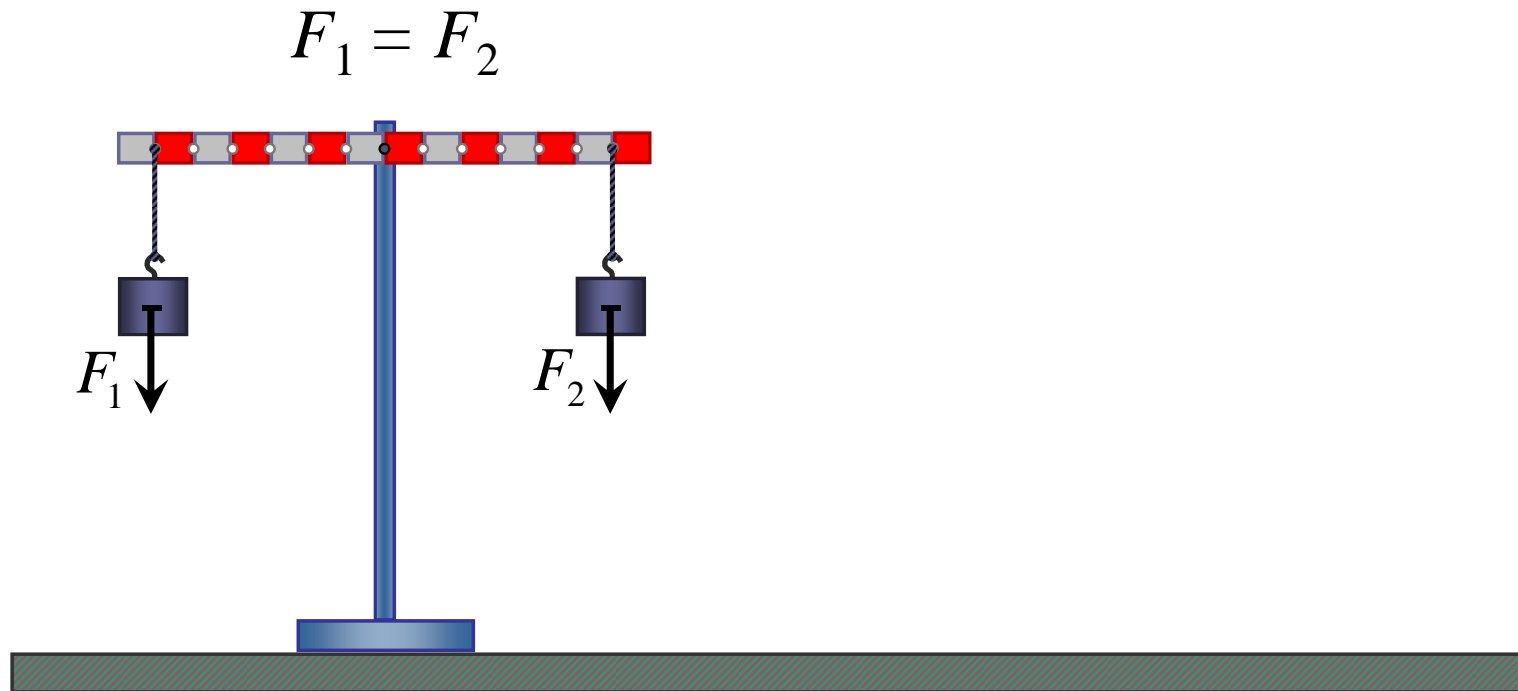

Páka je v rovnovážné poloze.

Kladný smysl - proti směru otáčení hodinových ruček.

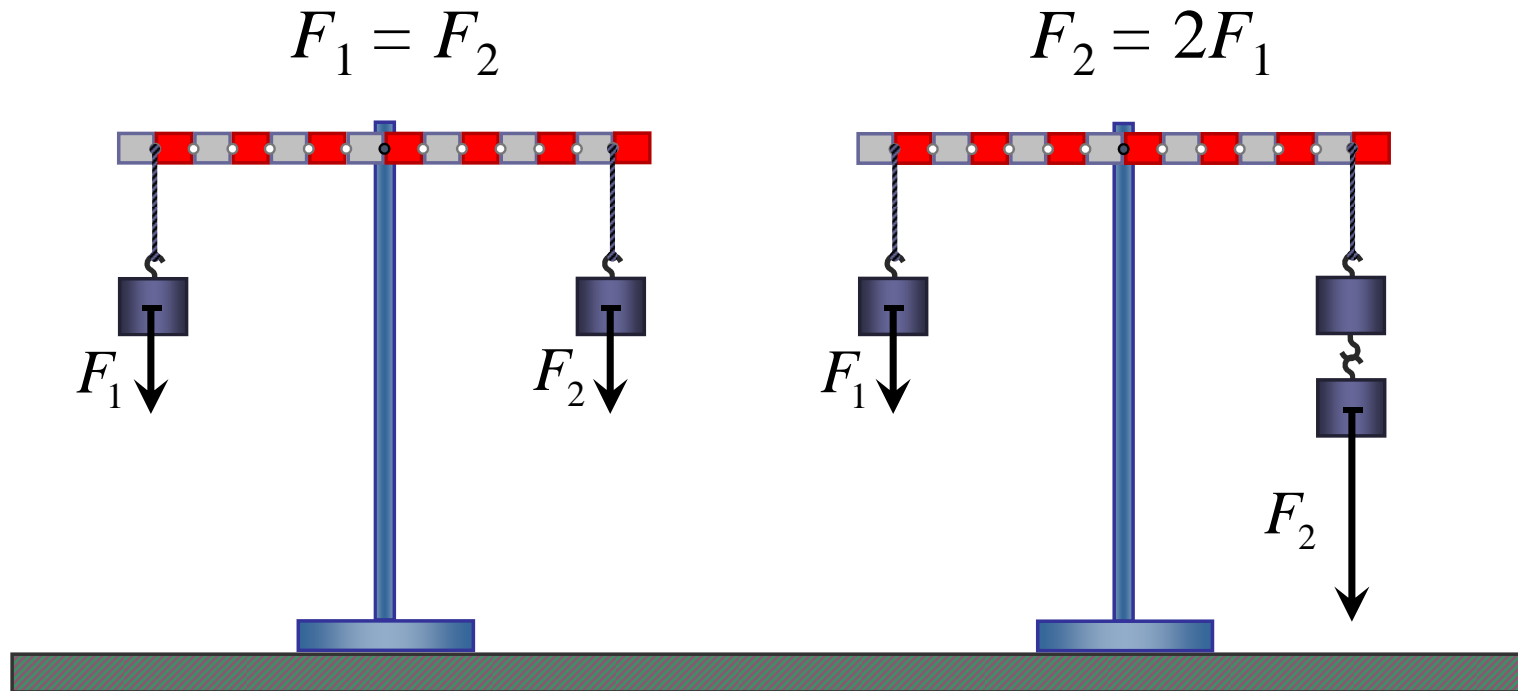
Záporný smysl - ve směru otáčení hodinových ruček.

Rovnovážná poloha páky

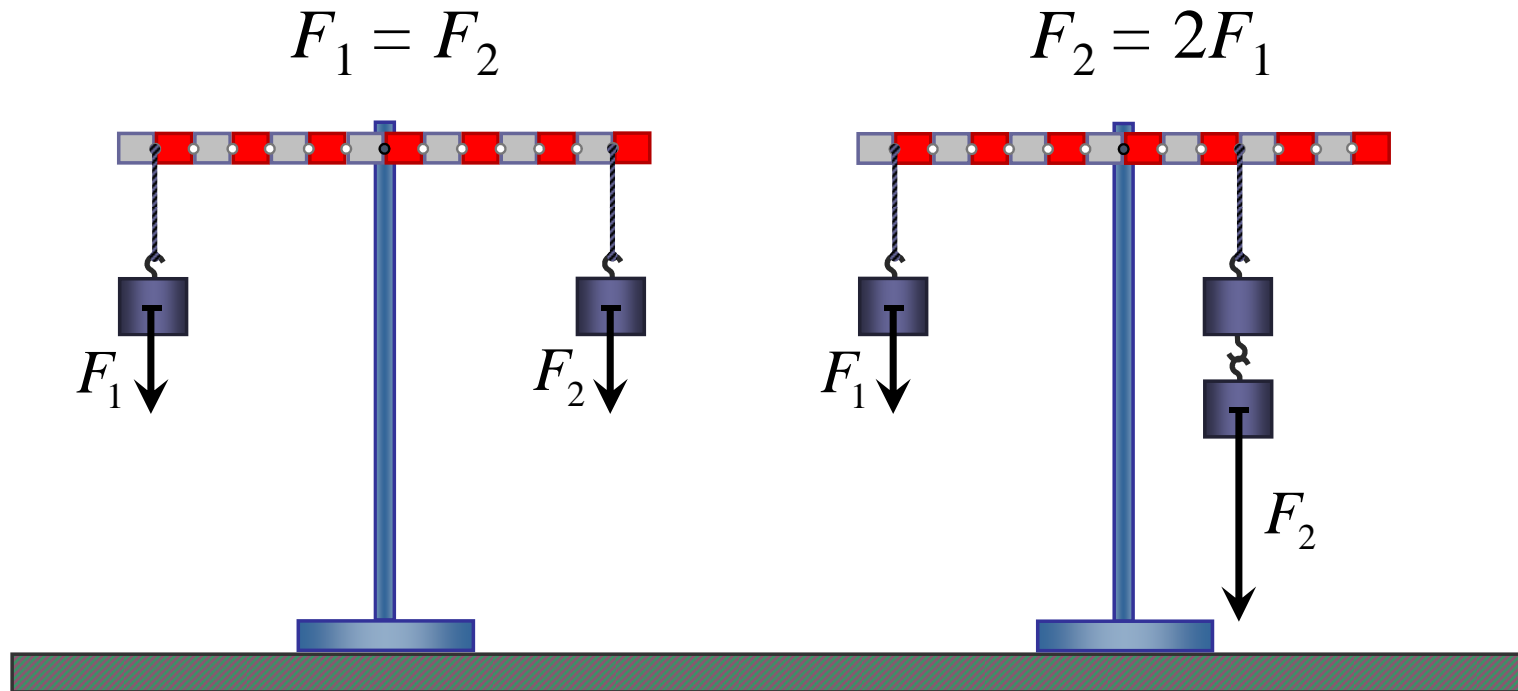
Zavěsíme-li současně na konce páky závaží se stejnou hmotností, páka zůstane v rovnovážné poloze. Otáčivé účinky sil F_1 a F_2 se navzájem vyrovnají.

Rovnovážná poloha páky

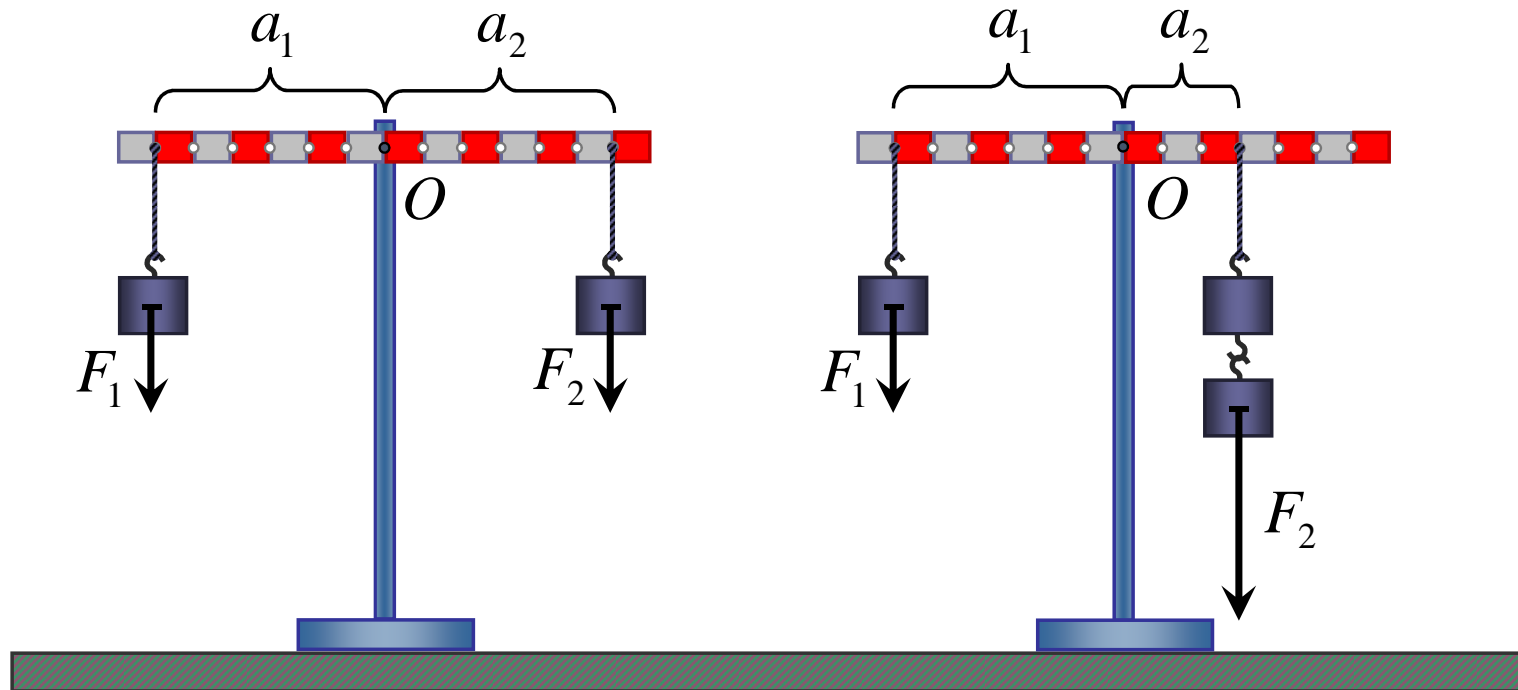
Zavěsíme-li na páku závaží s dvojnásobnou hmotností, v určité poloze závaží páka zůstane v rovnovážné poloze. Otáčivé účinky sil F_1 a F_2 se navzájem vyrovnají.

Rovnovážná poloha páky

Otáčivé účinky síly na těleso nezávisí jenom na její velikosti a směru, ale také na tom, v jaké vzdálenosti od osy otáčení síla působí.

Rameno síly vzhledem k ose otáčení

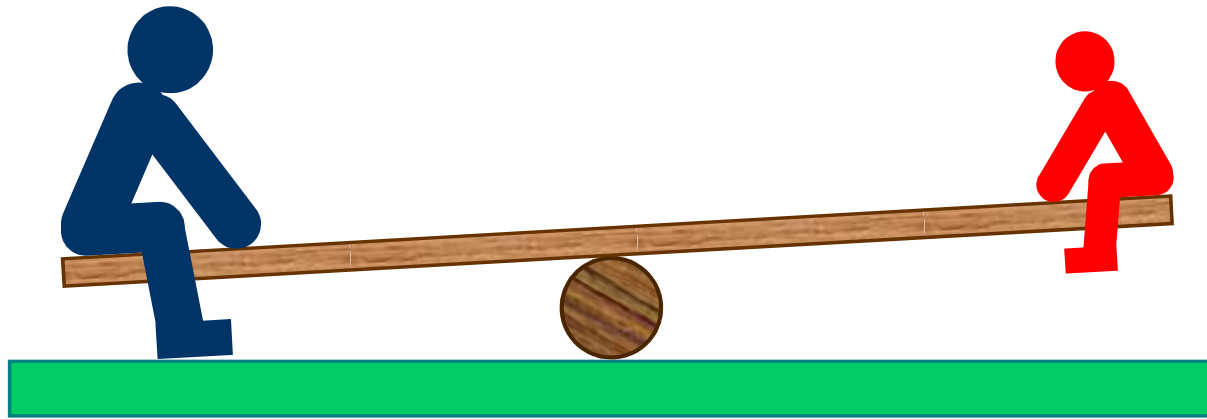

Průsečík osy otáčení s pákou označíme O .

Vzdálenost bodu O od přímky, na níž znázorňujeme sílu, se nazývá rameno síly vzhledem k ose otáčení.

Jak se mají kluci posadit na houpačce?

Kluk s menší hmotností se posadí na konec sedačky.
Kluk s větší hmotností si na druhé straně najde vhodné místo blíž k ose otáčení houpačky.